

تاریخ تصویب : ۱۳۹۱/۱۰/۰۲ شماره ابلاغیه : ۷۶۲۵۸/۴۴۸ تاریخ ابلاغیه : ۱۳۹۱/۱۲/۱۴

قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران

۲۸/۱۲/۱۳۹۱

شماره ۳۸۹۵۰

جناب آقای محمد سینجلی جاسبی

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی کشور

با توجه به انقضای مهلت مقرر در ماده «۱۱» قانون مدنی و در اجرای مفاد تبصره ماده «۱۱» قانون مذکور، یک نسخه تصویر «قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران» برای درج در روزنامه رسمی ارسال می گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

۱۴/۱۲/۱۳۹۱

شماره ۷۶۲۵۸/۴۴۸

جناب آقای دکتر محمود احمدی نژاد

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۲۸۴۹۱/۳۱۷۲۸ مورخ ۱۰/۵/۱۳۸۴ در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران مصوب جلسه مورخ ۳/۴/۱۳۸۶ کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی مطابق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی که با عنوان لایحه به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود و پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت چهار سال در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ

۵/۶/۱۳۸۵، مطابق اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به مجتمع محترم تشخیص مصلحت نظام ارسال گردیده بود با تأیید آن مجتمع در تاریخ ۲/۱۰/۱۳۹۱ و قید ابقاء فوت قوانینی که از سال ۱۳۸۶ تا ۲/۱۰/۱۳۹۱ به نفع ایثارگران به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است، برای اجرای آزمایشی به مدت چهار سال از تاریخ تأیید مجتمع تشخیص مصلحت نظام، به پیوست ابلاغ می‌گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران

فصل اول - کلیات

ماده ۱۵ - تعاریف

الف - ایثارگر در این قانون به کسی اطلاق می‌گردد که برای استقرار و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمنان داخلی و خارجی انجام وظیفه نموده و شهید، مفقودالاثر، جانباز، اسیر، آزاده و زمنده شناخته شود.

تبصره - احراز مصادیق ایثارگری و تشخیص از کارافتادگی مشمولان این قانون در چارچوب قوانین نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران براساس آینه نامه ای خواهد بود که توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با همکاری بنیاد و ستاد کل نیروهای مسلح تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ب - شهید و مفقودالاثر: به کسی اطلاق می‌شود که جان خود را در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار نثار نموده و یا در این رابطه مفقودالاثر شناخته شود.

ج - جانباز: به کسی اطلاق می‌شود که سلامتی خود را در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار از دست داده و به اختلالات و نقصهای جسمی یا روانی دچار شود.

د - اسیر: به کسی اطلاق می‌شود که در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار در داخل و یا خارج از کشور گرفتار آمده و هویت و وضعیت وی مورد تأیید مراجع صلاحیتدار قرار گیرد.

ه - آزاده: به کسی اطلاق می‌شود که در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار در داخل و یا خارج از کشور اسیر شده و سپس آزاد شود. همچنین کلیه افرادی که از تاریخ ۲۸/۵/۱۳۴۲ تا ۱۶/۱۱/۱۳۵۷ با الهام از مبارزات و مسیر امام خمینی (ره) به دلایل امنیتی، مذهبی یا اتفاقات سیاسی دیگر حداقل به مدت سه ماه در بازداشت یا حبس قطعی بوده اند.

تبصره - استمرار شرایط این بند در طول دوران اسارت و یا زندان باید به تأیید مراجع صلاحیتدار برسد.

و - زمنده: به کسی اطلاق می‌شود که در راه تکوین، دفاع و حفظ ارزشها و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار با تأیید مراجع ذی صلاح به طور فعال حضور یافته باشد.

تبصره - رزمندگان موضوع این بند در استفاده از تسهیلات این قانون که شامل اینتلگران می باشد، مستثنی بوده و دولت موظف است اقدامات قانونی لازم را در جهت رسیدگی به امور آنان به عمل آورد.

ز - خانواده های معظمی که در راه اعتلای اهداف عالیه انقلاب اسلامی و مبارزه با دشمنان انقلاب یکی از اعضای خانواده شان (پدر، مادر، همسر، فرزند) شهید یا مفقودالاثر یا اسیر شده باشد.

ح - خانواده اینتلگران: خانواده های جانبازان و آزادگان که شامل همسر، فرزند و والدین آنها می شود.

ط - در صورت فوت جانبازان و آزادگان مشمول این قانون، خدمات و امتیازات مربوط، به خانواده تحت تکلف آنان تعلق می گیرد.

ی - بنیاد شهید و امور اینتلگران در این قانون به اختصار «بنیاد» نامیده می شود.

ماده ۲۵- دستگاه های مشمول این قانون عبارتند از:

الف - کلیه وزارت خانه ها، سازمان ها و دستگاه های اجرایی، مؤسسات و شرکت های دولتی و ملی شده تحت پوشش و یا مدیریت دولتی اعم از اینکه دارای قوانین و مقررات خاص باشند و یا نباشند، قوه قضائیه اعم از کادر قضائی و اداری و سازمان ها و مؤسسات وابسته و تابعه آنها، کانون وکلای دادگستری، کانون های کارشناسان رسمی دادگستری، قوه مقننه، نهاد ریاست جمهوری، سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران (سازمان های وابسته و تابعه)، نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران (نظمی و انتظامی) نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی و نهادهای انقلاب اسلامی و شرکت های تحت پوشش وابسته یا تابعه آنها و کلیه سازمان ها و شرکت هایی که به نحوی از اتحاده از بودجه عمومی دولت استفاده می کنند و یا قسمتی از بودجه آنها توسط دولت تأمین می گردد، بانک ها، مؤسسات بیمه ای، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، شهرداری ها و شرکت های تحت پوشش آنان و نیز مؤسسات و شرکت هایی که مشمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است از قبیل سازمان تأمین اجتماعی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان صنایع ملی ایران، شرکت های هواپیمایی، سازمان انرژی اتمی، اعضای هیأت علمی و کادر اداری دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی کشور، مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای نگهبان و دانشگاه آزاد اسلامی.

ب - سایر دستگاه ها و سازمان ها و شرکت ها و مراکز تولیدی و توزیعی و خدماتی که تحت پوشش قانون کار یا مقررات تأمین اجتماعی و قوانین خاص هستند.

فصل دوم - مسکن

ماده ۳۶- خدمات مسکن با استفاده از روش های ذیل ارائه می گردد:

الف - تأمین و واگذاری زمین یا مسکن

ب - واگذاری منازل اجاره به شرط تمليک

ج - ارائه تسهیلات بانکی بلندمدت با کارمزد حداقل چهار درصد (۴٪) با بازپرداخت بیست ساله

د - ودیعه مسکن استیجاری

ه - کمک بلاعوض

و - پرداخت هزینه تعمیر منزل و تبدیل به احسن نمودن مسکن نامناسب

ز - معافیت از هزینه های آماده ساری زمین، خدمات و تسهیلات مهندسی و شهری که حسب مورد به اینتلگران واجد شرایط تعلق می گیرد.

تبصره ۱- مشمولان دریافت خدمات مسکن عبارتند از:

۱- همسران، فرزندان و والدین شهدا، اسرا و مفقودالاثرها، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگانی که فاقد مسکن بوده یا دارای مسکن نامناسب می باشند.

- ۲- تا پایان قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران فرزندان جانبازان هفتاد درصد (٪۷۰) و بالاتر فاقد مسکن در صورتی که قبل از زمین یا مسکن دولتی استفاده نکرده اند.
- تبصره ۲- جانبازان و آزادگان متوفی مشمول این فصل که قبل از فوت از خدمات مربوط به مسکن برخوردار نشده اند، خدمات مرتبط به مسکن به همسران آنان که مسؤولیت حضانت فرزندان جانباز و آزاده را عهده دار می باشند و یا به قیم قانونی به نام فرزندان آنان اعطاء می گردد. ضمناً جانبازان و آزادگان متاهل متوفی که دارای فرزند نباشند و اگذاری خدمات مسکن مورد نظر به همسر آنان ارائه می گردد.
- ماده ۳ مکرر - دولت موظف است در اجرای بند (ل) ماده (۴۴) قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۱ به تعداد یکصد هزار نفر از جانبازان بیست و پنج درصد (٪۲۵) و بالاتر، آزادگان و فرزندان شهداء، فرزندان جانبازان بالای هفتاد درصد (٪۷۰)، همسران و والدین شهدا تسهیلات خرید یا ساخت مسکن اعطاء نماید.
- مبلغ تسهیلات مزبور به ازای هر واحد مسکونی در شهرهای بیش از یک میلیون نفر چهارصد و پنجاه میلیون (۴۵۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال، سایر شهرها دویست و پنجاه میلیون (۳۵۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال و برای روستاهای یکصد و پنجاه میلیون (۱۵۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال با نرخ چهاردرصد (٪۴) و بازپرداخت بیست ساله بدون رعایت الگوی مصرف و نوساز بودن مسکن تعیین می گردد.
- دولت موظف است نسبت به تضمین، پیش بینی و پرداخت مابه التفاوت سود بانکی تا سقف نرخ مصوب نظام بانکی بانک های اعمال اقدام نماید.
- بانک های اعمال موظفند نسبت به ارزیابی ملک، محاسبه و اخذ تضمین های بازپرداخت لازم به میزان اصل تسهیلات و سود سهم ایثارگر (چهار درصد) اقدام نمایند.
- تبصره - دولت مکلف است به جانبازان و آزادگان و خانواده شهدای دارای مسکن ناتمام و نامناسب که قبل از وامهای کمتر از سقف وام مصوب در سال ۱۳۹۰ استفاده کرده اند، مابه التفاوت آن را با همان وثیقه قبل یا وثیقه جدید پرداخت نماید. ۲.
- ماده ۴- میزان تسهیلات بانکی این فصل برای هر یک از مشمولان به ازای هر واحد مسکونی، یکصد و بیست میلیون (۱۲۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال در شهرهای با بیش از یک میلیون نفر جمعیت و در سایر شهرها و روستاهای یکصد میلیون (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال می باشد افزایش سطح تسهیلات موضوع این ماده در سال های آتی، براساس نرخ تورم به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.
- تبصره ۱- مشمولان این قانون که عضو تعاونی های مسکن بوده و نیز مالکان املاک مسکونی فاقد سند مالکیت رسمی اعم از شهری و روستایی می توانند با ارائه ضمانت لازم (سفره و تعهدنامه کتبی بنیاد استان مربوط) از تسهیلات بانکی استفاده نمایند. این ضمانت نافی مسؤولیت بانک در پیگیری اقدامات قانونی برای وصول مطالبات معوق خواهد بود.
- تبصره ۲- رعایت آین نامه مقاوم سازی در ساخت واحدهای مشمول این تسهیلات که به تأیید شهرداری یا بنیاد مسکن رسیده باشد ضروری است.
- تبصره ۳- محاسبه سود و کارمزد متعلق به تسهیلات بانکی مسکن در چارچوب ضوابط مورد عمل بانک ها در بخش مسکن صورت خواهد گرفت و سود و کارمزد قابل دریافت از ایثارگران مشمول، چهاردرصد (٪۴) بوده و پرداخت مابه التفاوت آن نسبت به سود مورد انتظار بانکها در بخش مذکور در قوانین بودجه سنتواری کل کشور پیش بینی خواهد شد تا از آن طریق به بانک ها پرداخت شود.
- تبصره ۴- ایثارگرانی که از تسهیلات و وام خرید مسکن در سقف بالاتر از میزان اشاره شده در این ماده استفاده می نمایند سود تسهیلات و کارمزد وام دریافتی تا سقف پیش بینی شده در این ماده براساس چهاردرصد (٪۴) و مازاد بر آن برابر ضوابط نظام بانکی محاسبه خواهد شد. دریافت این تسهیلات و وام بدون شرایط سپرده گذاری می باشد.
- ماده ۵- به منظور پیشگیری از تخریب و بلااستفاده شدن و مساعدت در تعمیر و نگهداری منازل مسکونی مشمولان این فصل که در عسر و حرج قرار دارند و از مساعدتهای مربوط به مسکن نیز بهره مند نشده اند، بنیاد بر حسب ضوابط و مقررات مصوب هیأت امناء می تواند بخشی از هزینه های تعمیرات منازل را به صورت بالاعوض پرداخت نماید.

۱- به موجب مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۲/۱۰/۱۳۹۱ که مقرر می دارد: «قوانينی که از سال ۱۳۸۶ تا ۲/۱۰/۱۳۹۱ به نفع ایثارگران به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است، به قوت خود باقی و در ابلاغ این

مصوبه لحاظ خواهد شد». عبارت «فرزنдан جانبازان هفتاد درصد (۷۰٪) و بالاتر فاقد مسکن در صورتی که قبل از زمین یا مسکن دولتی استفاده نکرده اند، مندرج در بند «ل» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵ چون به نفع ایثارگران است به عنوان بند (ب) تبصره فوق اضافه گردید، نهایتاً چون احکام مندرج در ماده (۳) فوق جامع تر از احکام مندرج در بند «ل» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵ است، لذا بند «ل» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه برای مجریان قابل استناد نیست.

۲- به موجب مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۱۳۹۱/۰۲/۲۱ بند (۶۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۱ و تبصره آن مصوب ۳۰/۰۲/۱۳۹۱ که مضمون عبارت «دولت موظف است در اجرای بند (ل)...» تا عبارت «... یا وثیقه جدید پرداخت نماید» و به نفع ایثارگران است، به عنوان ماده (۳ مکرر) الحق گردید.

ماده ۶- مشمولان این قانون برای احداث یک واحد مسکونی با زیربنای مفید تا یکصد و بیست مترمربع و بیست مترمربع تجاری در شهر محل سکونت خود از پرداخت هزینه های عوارض صدور پروانه های ساختمانی، عوارض شهرداری و نوسازی برای یک بار با معرفی بنیاد معاف می باشند. مفاد این ماده در احداث مجتمع های مسکونی نیز اعمال و مازاد بر تراکم شامل ایثارگران نخواهد بود.

تبصره - مشمولان این قانون از پرداخت هرگونه هزینه انشعاب آب و فاضلاب، برق و گاز و پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه خدمات انشعاب آنها برای یک بار معاف می باشند.

ماده ۷- وزارت راه و شهرسازی موظف است برای جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان، همسران شهید و یا قیم قانونی فرزندان شهید (به نام فرزندان) نسبت به تأمین زمین بر مبنای قیمت منطقه ای سال ۱۳۶۹ و اولين سال قیمت منطقه ای برای زمین هایی که قیمت منطقه ای سال ۱۳۶۹ را ندارند با هماهنگی بنیاد اقدام نماید. در صورتی که واگذاری زمین به واجدین شرایط این ماده ممکن نباشد دولت مکلف است به ازای آن جهت هر یک از مشمولان مبلغ پنجاه میلیون (۵۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال برای سال اول و متناسب با نرخ تورم جهت سال های بعد، اعتیار لازم را اختصاص دهد.

ماده ۸- وزارت راه و شهرسازی موظف است سالانه حداکثر سی درصد (۳۰٪) از منازل اجاره به شرط تمليک خود را با در نظر داشتن تعداد واجدین شرایط و متناسب با نیاز بنیاد به این امر اختصاص دهد. مابه التفاوت سهم زمین در آپارتمان های اجاره به شرط تمليک به مشمولان واحد شرایط پرداخت می شود.

ماده ۹- مشمولان این فصل از پرداخت هزینه آماده سازی کلاً معاف و پرداخت این هزینه ها به عهده وزارت راه و شهرسازی است این معافیت ها در هنگام انعقاد قرارداد محاسبه و قید می گردد.

ماده ۱۰- بنیاد موظف است با اعتبارات مصوب در بودجه سالانه نسبت به مناسب سازی اماكن مسکونی و ساماندهی محیط زیست شخصی جانبازان ویژه اقدام نماید.

ماده ۱۱- وزارتخانه های نیرو، نفت، راه و شهرسازی و کشور موظفند کلیه هزینه های خدمات مربوط به آبرسانی، برق رسانی، گازرسانی و جاده مواصلاتی و ساخت و ساماندهی و نگهداری گلزارهای شهدا و یادمانها را با هماهنگی بنیاد تأمین نمایند.

هزینه آب، برق و گاز مصرفی گلزارهای شهدا در مکانهایی که تحت پوشش شهرداری ها، اوقاف و سازمان میراث فرهنگی نیستند رایگان می باشد.

آئین نامه اجرایی این ماده توسط وزارت کشور با هماهنگی بنیاد و ستاد کل نیروهای مسلح و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و وزارتخانه های مزبور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل سوم - بهداشت و درمان

ماده ۱۲- حدود خدمات بیمه بهداشتی، درمانی (همگانی، مکمل، خاص) قابل ارائه به خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل ایشان طبق مفاد قانون بیمه همگانی درمانی کشور و قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی و اصلاحات قوانین یاد شده می باشد. آئین نامه اجرایی ذی ربط با پیشنهاد مشترک بنیاد، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و ستاد کل نیروهای مسلح به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۳-

الف - تأمین صدرصد (۱۰۰٪) هزینه بهداشتی درمانی به صورت بیمه سلامت، بیمه همگانی، بیمه مکمل و بیمه خاص (خدماتی که مشمول قوانین بیمه همگانی و تكمیلی نمی گردد) خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل

آنان بر عهده دولت بوده و اعتبارات آن هر ساله در قوانین بودجه سنواتی منظور می گردد.

تبصره ۱- کلیه دستگاه های اجرایی موظفند از محل اعتبارات مصوب و در قالب تخصیص اعتبار ابلاغی نسبت به تأمین و پرداخت کسورات بیمه درمانی همگانی و مکمل سهم کارکنان ایثارگر شاغل در دستگاه مربوط و خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل آنان اقدام نمایند.

تبصره ۲- شرکت های دولتی، نهادها، بانک ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و شرکت هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، موظفند از محل هزینه عملیات جاری خود نسبت به پرداخت کسورات بیمه درمانی همگانی و مکمل سهم ایثارگران شاغل در مؤسسات مربوط و افراد تحت تکفل آنان اقدام نمایند.

تبصره ۳- دولت مکلف است به منظور پرداخت کسورات بیمه درمان همگانی و تکمیلی سهم ایثارگران شاغل در بخش غیردولتی مشمول قوانین کار و تأمین اجتماعی اعتبار لازم را هر ساله در لوایح بودجه سنواتی کل کشور پیش بینی نموده و در اختیار سازمان تأمین اجتماعی قرار دهد.

تبصره ۴- دولت موظف است ضمن لوایح بودجه سنواتی ساز و کارهای لازم و برای بهره مندی هماهنگ مشمولان این ماده از خدمات درمانی فراهم نماید.

ب - تا پایان قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران صدرصد (۱۰۰٪) هزینه های درمانی ایثارگران غیرشاغل و افراد تحت تکفل آنان به عهده بنیاد شهید و امور ایثارگران است.

ماده ۱۴- بنیاد موظف است امکانات بهداشتی، درمانی، تشخیصی، توانبخشی، آموزشی، پیشگیری، دارو و تجهیزات مورد نیاز و برای گروه های ویژه جانبازان شیمیایی، اعصاب و روان، نخاعی و اندام های مصنوعی داخلی و خارجی جانبازان تهیه و تأمین نماید. بدین منظور بنیاد می تواند ضمن استفاده از ظرفیت بخش های دولتی و غیردولتی حسب ضرورت با تأیید معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و تصویب هیأت وزیران نسبت به توسعه یا تأسیس مراکز ویژه مورد نیاز ایثارگران واجد شرایط اقدام نماید.

تبصره ۵- سازمان بهزیستی کشور موظف است با اولویت نسبت به پذیرش فرزندان معلول، ایثارگران در مراکز دولتی و غیردولتی اقدام نموده و خدمات مربوطه را به آنها ارائه نماید. اعتبار مربوط به این خدمات از محل اعتبارات مصوب سازمان مذکور تأمین و پرداخت می گردد.

تبصره ۶- بنیاد موظف است داروهای خاص، تجهیزات پزشکی و توانبخشی و آمبولانس مورد نیاز ایثارگران را از محل اعتبارات مصوب خود تأمین و وارد نماید.

ماده ۱۵- بنیاد موظف است با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به منظور تأمین و ارتقای سطح بهداشت و درمان و پایش و کنترل وضعیت جسمی و روانی خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل آنان نسبت به ایجاد بانک جامع اطلاعات پزشکی و پیراپزشکی و تشکیل پرونده سلامت برای آنان اقدام نماید.

ماده ۱۶- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است با هماهنگی بنیاد نسبت به واکسیناسیون خاص در مورد افراد مشمول ماده (۱۵) به صورت رایگان اقدام نماید.

ماده ۱۷- بنیاد موظف است به اعزام به خارج جانبازانی که امکان درمان آنان در داخل کشور وجود ندارد، حسب تشخیص و نظر کمیسیون پزشکی و تأیید شورای عالی پزشکی بنیاد و با استفاده از بودجه ارزی و ریالی که در اعتبارات سنواتی بنیاد پیش بینی می گردد، اقدام نماید.

ماده ۱۸- بنیاد موظف است به منظور تعیین، تدوین و یا اصلاح معیارهای تشخیص درصد از کارافتادگی به عنوان مبنای ارائه خدمات به جانبازان و آزادگان یا در نظرگرفتن وضعیت سلامتی، شرایط اجتماعی، اقتصادی و اشتغال این گروه و با استفاده از استانداردهای بین المللی به عنوان معیارهای جدید در ارائه خدمات (امتیازبندی تلقیقی) و تعیین و اصلاح و به روزگردن درصد از کارافتادگی جانبازان نسبت به تشکیل کمیسیون پزشکی در مواردی که مطابق ضوابط، نیاز به رأی کمیسیون باشد، اقدام نماید.

ماده ۱۹- بنیاد موظف است حداقل ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون به منظور حفظ اسناد و مدارک پزشکی و سابقه مجروحیت موجود در بیمارستان ها و کلیه مراکز پزشکی، درمانی و ستادهای تخلیه مجروحان و جلوگیری از

امحاء، مفقود یا معدوم شدن استفاده از خدمات ماشینی و امکانات رایانه‌ای نسبت به تشکیل و تمرکز بانک اطلاعات و آمار مجروهان دوران دفاع مقدس اقدام نماید.

ماده ۲۰- بنیاد موظف است با هماهنگی وزارت‌خانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تعاوون، کار و رفاه اجتماعی، آموزش و پرورش، ورزش و جوانان و سازمان بهزیستی کشور به منظور ارائه خدمات مشاوره‌ای و مددکاری، پیشگیری و درمان جهت ارتقای سطح سلامت و تأمین بهداشت روانی ایثارگران و خانواده‌ایشان «مراکز مشاوره‌ای و مددکاری ایثارگران» را تأسیس نماید.

تبصره - آیین نامه اجرایی این فصل ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون توسط بنیاد و با همکاری وزارت‌خانه‌های تعاوون، کار و رفاه اجتماعی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و ستادکل نیروهای مسلح تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل چهارم - تسهیلات اداری و استخدامی

ماده ۲۱- کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) از نیازهای استخدامی و تأمین نیروهای مورد نیاز خود را که وفق ضوابط و مجوزهای مربوط و جایگزینی نیروهای خروجی خود اخذ می‌نماید به خانواده‌های شاهد، جانبازان و آزادگان، همسر و فرزندان شهدا و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، فرزندان و همسران آزادگان یک سال و بالای یک سال اسارت، اسرا و خواهر و برادر شاهد اختصاص دهند و پنج درصد (۵٪) سهمیه استخدامی را نیز به زمندگان با سابقه حداقل

۱- به موجب مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۱۳۹۱/۰/۲ عبارت «صد درصد (۱۰۰٪) هزینه‌های درمانی ایثارگران شاغل و بازنشسته و افراد تحت تکفل آنان به عهده دستگاه اجرایی و صد درصد (۱۰۰٪) هزینه‌های درمانی ایثارگران غیرشاغل و افراد تحت تکفل آنان به عهده بنیاد شهید و امور ایثارگران است» مندرج در بند «ب» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران اصلاحی ۱۳۹۰/۶/۷ چون به نفع ایثارگران است به عنوان بند (ب) ماده (۱۳) به انتهای ماده فوق اضافه گردید. نهایتاً چون احکام مندرج در ماده (۱۳) فوق جامع تر از احکام مندرج در بند «ب» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۰/۲۵ است، لذا بند «ب» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجم برای مجریان قابل استناد نیست.

شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه‌ها و همسر و فرزندان جانباز زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و آزادگان کمتر از یک سال اسارت اختصاص دهند.

تبصره-۱- آن دسته از فرزندان شاهد، جانبازان از کارافتاده کلی و فرزندان آنان که علاوه بر سهمیه استخدامی این ماده با کسب حدنصاب قبولی و امتیازات لازم در آزمون‌های استخدامی پذیرفته شوند می‌توانند همانند سایر فرزندان شاهد، جانبازان و آزادگان از شرط معافیت حداقل معدل و حداکثر سن بهره مند گردند.

تبصره-۲- کلیه دستگاه‌های مشمول این قانون موظفند پس از بازنشستگی یکی از ایثارگران از محل سهمیه استخدامی خود با رعایت شرایط عمومی استخدام یکی از فرزندان شهید، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزاده، اسیر و مفقودالاثر را در آن دستگاه استخدام نمایند.

تبصره-۳- کسب حداقل هشتاد درصد (۸۰٪) حدنصاب آزمون علمی آخرین نفر پذیرفته شده برای مشمولان مقاضی استخدام در ادارات آموزش و پرورش و علوم تحقیقات و فناوری الزامی است.

ماده ۲۲- بنیاد حسب مورد به همسر و والدین شاهد، جانبازان و آزادگان، که با به تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد دارای عائله تحت تکفل قانون محجور و معلول (ذهنی، جسمی، حرکتی) باشند، علاوه بر پرداختی‌های موضوع این قانون، در صورتی که نسبت به نگهداری فرد یا افراد یاد شده در میان خانواده اقدام نمایند، حداقل به میزان یارانه موضوع قانون جامع حمایت از حقوق معلولان پرداخت می‌نماید.

ماده ۲۳- بنیاد مکلف است به کلیه والدین شاهد به میزان معادل یک و نیم برابر حداقل حقوق کارکنان دولت مستمری پرداخت نماید.

ماده ۲۴- همسران شاهد، همسران جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر، شیمیایی و اعصاب و روان (متوفی یا در قید حیات) و همسران آزادگان با سابقه اسارت پنج سال و بالاتر که قبل از اسارت با آنان ازدواج نموده اند، در صورت شاغل

بودن می توانند با پنج سال سنوات ارفاقی از امتیاز بازنشستگی پیش از موعد با دریافت حقوق و مزایای کامل بهره مند گردند.

تبصره ۱- همسران شاغل جانبازان زیر پنجاه درصد (۵۰٪) و آزادگان با سنوات اسارت کمتر از پنج سال براساس آین نامه ای که به پیشنهاد بنیاد به تصویب هیأت وزیران می رسد از یک تا پنج سال سنوات ارفاقی بازنشستگی بهره مند می گردد.

تبصره ۲- کلیه همسران شاغل، همانند همسران جانبازان از کاهش ساعت کاری برخوردار می گردد.

تبصره ۳- رعایت شرط سنی مقرر در قوانین و مقررات بازنشستگی زودتر از موعد جانبازان الزامی نمی باشد.

ماده ۲۵- به همسران شاغل سرپرست خانواده و جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر و آزادگان متوفی که فرزند یا فرزندانی را از آنان تحت تحفظ قانونی داشته باشند معادل حداقل حقوق کارکنان دولت، حق سرپرستی پرداخت خواهد شد.

افراد حضانت کننده از این فرزندان محروم از مادر نیز مشمول این ماده می باشند.

ماده ۲۶- دولت موظف است به منظور حمایت از سلامت جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر و جانبازان اعصاب و روان و شیمیایی به تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد و براساس شدت و نوع ضایعات ناشی از مجروحیت و میزان ساعت کاری که از جانبازان مراقبت می شود، نسبت به برقراری و پرداخت حق پرستاری و حق همیاری بر مبنای حداقل دستمزد ماهانه کارگران اقدام و اعتبار مورد نیاز را در لواح بودجه سنواتی منظور نماید.

ماده ۲۷- مدت خدمت داوطلبانه جانبازان، رزمندگان، آزادگان و شهدا در جبهه قبل از استخدام و اشتغال در صورت تمایل جزء سنوات قابل قبول از لحاظ بیمه و بازنشستگی به مأخذ مشاغل سخت و زیان آور (یک به یک و نیم) محسوب می گردد.

دولت مکلف است مابه التفاوت کسور بیمه و بازنشستگی سهم کارمند و یا کارگر و کارفرما را برای مدت مذکور به مأخذ آخرين وضعیت استخدامی (حقوق و مزایای مشمول کسور بیمه و بازنشستگی) محاسبه و یکجا به صندوق های مربوط واریز نماید.

ماده ۲۸- کلیه دستگاه های مشمول این قانون مکلفند نسبت به اعطای امتیازات دیپلم به شهدا و مفقودان زیر دیپلم و احتساب مزایای یک مقطع تحصیلی بالاتر به کلیه شهدا و مفقودان دارای مدرک دیپلم و بالاتر همانند جانبازان و آزادگان اقدام و حقوق و مزایای آنان را مطابقت دهند.

۱- به موجب مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۲/۱۰/۱۳۹۱ عبارتهای دو جایگزینی نیروهای خروجی خود»، «شهدا و»، «فرزندان و همسران»، «یک سال و بالای یک سال اسارت» و «و پنج درصد (۵٪) سهمیه استخدامی را نیز به رزمندگان با سابقه حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه ها و همسر و فرزندان آنان و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و آزادگان کمتر از یک سال اسارت اختصاص دهنده مندرج در بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران اصلاحی ۱۴/۸/۱۳۹۰ و ۱۸/۱۱/۱۳۹۱ چون به نفع ایثارگران است، دو ماده فوق قبل از تبصره ها لحاظ گردید نهایتاً چون احکام مندرج در ماده (۲۱) فوق جامع تر از احکام مندرج در بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران اصلاحی ۱۴/۸/۱۳۹۰ و ۱۸/۱۱/۱۳۹۱ است، لذا بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم برای مجریان قابل استناد نیست ولی تبصره های آن به قوت خود باقی است.

فصل پنجم - اشتغال و کارآفرینی

ماده ۲۹- خانواده شاهد، جانبازان، همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان و همسر و فرزندان آنان مشروط بر آن که فاقد شغل و درآمد بوده و واجد شرایط شغل مورد نظر باشند می توانند از خدمات این فصل برخوردار شوند.

تبصره - رزمندگان و خواهر و برادر شاهد در اولویت بعدی برای استفاده از خدمات موضوع این فصل می باشد.

ماده ۳۰- وزارت تعاوون، کار و رفاه اجتماعی و سایر واحدهای ذی ربط اعم از دولتی و غیردولتی موظفند ضمن هماهنگی با بنیاد در راستای جذب نیروی انسانی مورد نیاز کارگاه های تابع قانون کار، مشمولان موضوع ماده (۲۹) این قانون را در اولویت قرار دهند.

ماده ۳۱- به منظور تشویق کارفرمایان کارگاه ها به جذب مشمولان موضوع ماده (۲۹) این قانون، دولت موظف است کارفرمایانی را که با هماهنگی بنیاد پس از اخذ تعهدات لازم و انعقاد قراردادی که مبین تعهدات طرفین باشد اقدام به جذب نیرو در راستای تأمین نیروی انسانی مورد نیاز خود می نمایند، مشمول تخفیفات و تسهیلاتی به شرح ذیل قرار دهد:

الف - حق بیمه سهم کارفرمایان برای جانبازان و آزادگان و فرزندان شاهد به میزان صدرصد (۱۰۰٪) و سایر مشمولان موضوع ماده (۲۹) این قانون به میزان پنجاه درصد (۵۰٪) حداقل به مدت پنج سال توسط بنیاد پرداخت می گردد.

ب - کاهش مالیات کارفرمایان این گونه کارگاه ها از طریق احتساب یکصد و پنجاه درصد (۱۵۰٪) حقوق پرداختی به ایثارگران جدیداً استخدام به عنوان هزینه های قابل قبول مالیاتی به مدت پنج سال.

ج - کارفرمایانی که اقدام به جذب و استخدام افراد موضوع ماده (۲۹) این قانون حداقل به مدت پنج سال می نمایند تا مدت هجده ماه از هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) یارانه حداقل حقوق و دستمزد، موضوع ماده (۴۲) قانون کار بر حسب نوع شغلی که در اختیار آنان قرار خواهد گرفت بهره مند می شوند.

ماده ۳۲- بنیاد موظف است نسبت به ایجاد صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران اقدام نموده و اساسنامه آن را تدوین و به تصویب هیأت وزیران برساند. منابع مالی این صندوق به شرح زیر تأمین می گردد:

الف - بودجه عمومی دولت

ب - وجوده برگشته از محل اقساط وامهای اشتغال پرداختی به ایثارگران (وجوده اداره شده)

ج - سایر منابع بنیاد (منابع داخلی بنیاد)

ماده ۳۳- در صورتی که در راستای دستیابی فرزندان شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگان بیکار به مشاغل مناسب، نیاز به فراغیری دوره های آموزشی و مهارتی باشد، به منظور تأمین حداقل معاش آنان در طول دوره آموزش (حداکثر تا هجده ماه) کمک هزینه زندگی معدل هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) حداقل حقوق کارکنان دولت و برای یک بار توسط بنیاد پرداخت خواهد شد.

ماده ۳۴- برای بهره مندی افراد واجد شرایط این فصل، ضمن هماهنگی دستگاهها و مراکز ارائه دهنده امکانات فوق با بنیاد مشروط بر آن که قبل از تسهیلات این فصل استفاده نکرده باشند تا سی درصد (۳۰٪) از امکانات مربوط به موارد ذیل به این امر اختصاص می یابد:

الف - واگذاری غرفه میادین و بازارچه های خود اشتغالی و دکه از طریق شوراهای اسلامی و با هماهنگی شهرداری ها.

ب - سهمیه پذیرش دوره های کوتاه مدت و بلندمدت آموزش های مهارتی، تخصصی سازمان آموزش فنی و حرفه ای به همراه تسهیلات رفاهی به ویژه خواهگاه.

ج - اجرای دوره های کارورزی خاص فارغ التحصیلان توسط دستگاه های اجرایی ذی ربط.

د - اعزام نیروی کار به خارج از کشور، توسط دستگاه های مشمول این قانون.

ماده ۳۵- دولت مکلف است ساز و کارهای مناسب را برای ایجاد مشاغل پایدار برای مشمولان این فصل از محل تسهیلات تکلیفی، اعتبارات وجوه اداره شده، خود اشتغالی، برنامه کمک های فنی و اعتباری (ملی و استانی) در لوایح بودجه سالانه پیش بینی و اجراء نماید.

ماده ۳۶- به منظور ساماندهی موضوع اشتغال مشمولان این قانون در سیاستگذاری های کلان، رئیس بنیاد در شورای عالی اشتغال عضویت خواهد داشت.

فصل ششم - معيشت و رفاه

ماده ۳۷- کسورات بازنیستگی سهم اسرا، آزادگان و جانبازان شاغل و حالت اشتغال در دستگاه های موضوع ماده (۲) این قانون به شرح تصره های زیر حسب مورد تأمین و پرداخت می گردد.

تبصره ۱- کلیه دستگاه های اجرایی موظفند از محل اعتبارات مصوب و در قالب تحصیص اعتبار ابلاغی نسبت به تأمین و پرداخت کسورات بازنیستگی سهم اسرا، آزادگان و جانبازان در دستگاه مربوط اقدام نمایند.

تبصره ۲- شرکت های دولتی، بانک ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، نهادهای عمومی غیردولتی که از بودجه عمومی دولت استفاده می کنند و شرکت هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، موظفند از محل هزینه عملیات جاری خود نسبت به پرداخت کسورات بازنیستگی سهم اسرا، آزادگان و جانبازان شاغل و حالت اشتغال در مؤسسات مربوط اقدام نمایند.

تبصره ۳- دولت مکلف است به منظور پرداخت کسورات بازنیستگی سهم اسرا، آزادگان و جانبازان شاغل و حالت اشتغال در مؤسسات مربوط اقدام نموده و در اختیار سازمان تأمین اجتماعی قرار دهد.

ماده ۳۸- حقوق و مزایای پرسنل وظیفه و نیروهای داوطلب غیرشاغل در دستگاه های موضوع ماده (۲) این قانون که به صورت بسیج مردمی از سوی مراجع ذی صلاح نظر نیروی مقاومت بسیج، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ارتش، کمیته امداد امام خمینی (ره)، جهادسازندگی، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه های علمیه و جمیعت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران به جبهه اعزام و به دلیل حضور در جبهه و یا بر اثر ترور شهید، مفقودالاثر، جانباز از کارافتاده کلی و آزاده از کارافتاده کلی گردیده اند. طبق مقررات، همطراز کادر نیروهای مسلح تعیین و توسط بنیاد پرداخت خواهد شد.

تبصره - حقوق وظیفه جانبازان غیرحالات اشتغال مشمول قوانین نیروهای مسلح براساس مقررات مربوط در نیروهای مسلح محاسبه و توسط نیروی مربوط پرداخت می گردد.

ماده ۳۹- حقوق و مزایای حالت اشتغال مستخدمان شهید، مفقودالاثر، اسرا، آزادگان و جانبازان از کارافتاده کلی دستگاه ها، اعم از کشوری و لشکری براساس قوانین و مقررات استخدامی نیروهای مسلح محاسبه می گردد.

تبصره ۱- حقوق و مزایای اسراء، آزادگان و جانبازان از کارافتاده کلی توسط دستگاه مربوط و حقوق و مزایای شهدا و مفقودالاثرها توسط بنیاد پرداخت می گردد.

تبصره ۲- حقوق حالت اشتغال جانبازان و آزادگان از کارافتاده کلی موضوع ماده (۳۸) و (۳۹) این قانون در صورت اشتغال در دستگاههای موضوع بند (الف) ماده (۲) این قانون قطع می گردد.

ماده ۴۰- حقوق بازنیستگی شهدا، جانبازان و آزادگان مشمول قانون حالت اشتغال، معادل آخرین حقوق و مزایای دریافتی تعیین و هر ساله متناسب با افزایش ضریب حقوق شاغلان اخافه و به شکل تصره های زیر عمل می شود.

تبصره ۱- حقوق بازنیستگی مشمولان قانون حالت اشتغال، اعم از اینکه در اجرای قانون مذکور و یا سایر قوانین و مقررات مربوط بازنیسته شده باشند مشابه کارکنان همطراز (ばزنیسته در سال تصویب این قانون) تطبیق و اعمال می گردد.

تبصره ۲- حقوق بازنیستگی و وظیفه شهدا، جانبازان و آزادگان غیرمستخدم دولت توسط بنیاد و حقوق بازنیستگی و وظیفه جانبازان و آزادگان مستخدم دولت توسط صندوق بازنیستگی دستگاه ذی ربط پرداخت می گردد.

تبصره ۳- مشمولان قانون حالت اشتغال هنگام نیل به بازنیستگی از کلیه امتیازات منظور شده برای شاغلات همطراز (مانند پاداش پایان خدمت و غیره) برخوردار می گردد. دستگاه مجری حکم حقوق بازنیستگی مکلف به تأمین و پرداخت حقوق و امتیازات مذکور خواهد بود.

ماده ۴- جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان و خانواده های شاهد و خانواده جانبازان هفتاد درصد (۷۰٪) در صورت مسافرت داخلی از طریق هر یک از شرکت های دولتی یا خصوصی هواپیمایی، راه آهن و کشتیرانی با ارائه کارت ایثارگری و یا معرفی نامه بنیاد از پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه بلیط مسافرت معاف می باشند.

تبصره ۱- کلیه مشمولان این ماده از پرداخت هزینه بلیط اتوبوس و مترو (داخل شهری) معاف می باشند.

تبصره ۲- مشمولان این ماده در پروازهای خارجی با معرفی نامه بنیاد برای یک بار در سال از پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف مستقیم بهای روز فروش بهره مند می باشند.

تبصره ۳- تخفیف موضوع این ماده در بخش های دولتی و خصوصی توسط بنیاد تأمین و پرداخت می شود.

ماده ۴۲۵- معافیت ایثارگران و فرزندان ذکور آنان و برادران شهدا از انجام خدمت وظیفه عمومی طبق قانون نظام وظیفه عمومی و اصلاحات آن و تدبیر فرمانده کل نیروهای مسلح خواهد بود.

ماده ۴۳۰- سازمان حج و زیارت موظف است هر ساله پنج درصد (۱۰٪) از سهمیه حج تمتع را به جانبازان و آزادگان و همسران آنان، همسر و والدین شاهد که توسط بنیاد معرفی و برای اولین بار مشرف می شوند اختصاص دهد.

ماده ۴۴۰- وزارت کشور ضمن هماهنگی های لازم نسبت به ارائه خدمات تردیدی از جمله آرم و کارت تردد و مجوز ورود به محدوده طرح ترافیک و مناطق مربوط را برای جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، براساس معرفی نامه بنیاد به صورت رایگان فراهم نماید.

ماده ۴۵۰- دولت مکلف است سالانه اعتبار و تسهیلات لازم را برای تهیه خودرو مناسب برای کلیه جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر و آن تعداد از جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) الی چهل و نه درصد (۴۹٪) که به تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد از نظر جسمی محدودیت حرکتی دارند، پیش بینی نماید.

تبصره ۱- آن تعداد از همسر و فرزندان شاهد و آزادگانی که به تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد معلوم شناخته می شوند می توانند از تسهیلات موضوع این ماده استفاده نمایند.

تبصره ۲- آین نامه چگونگی واگذاری، میزان تسهیلات، کارمزد و میزان کمک بلاعوض توسعه بنیاد و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۴۶۰- دولت مکلف است نسبت به تأمین و پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه بیمه عمر خانواده های شاهد، جانبازان و آزادگان که توسط هیچ یک از دستگاه های دولتی تحت پوشش بیمه مذکور نمی باشند، اقدام نماید.

ماده ۴۷۰- دولت مکلف است همه ساله مبلغی را به صندوق ذخیره ایثارگران که توسط بنیاد تشکیل خواهد شد در بودجه سالانه بنیاد پیش بینی نماید.

ماده ۴۸۰- بنیاد مکلف است پس از فوت هریک از ایثارگران غیر مستخدم دولت، کمک هزینه فوت همانند مشمولان قانون پرداخت پاداش پایان خدمت و بخشی از هزینه های ضروری به کارکنان دولت مصوب ۲۶/۲/۱۳۷۵ و اصلاحیه های بعدی آن، به خانواده آنان مشروط بر اینکه به موجب قوانین و مقررات دیگری دریافت ننموده باشد پرداخت نماید.

تبصره - دستگاه های اجرایی کشوری و لشکری و برای ایثارگران مستخدم خود، طبق قوانین و مقررات مربوط اقدام می نمایند.

ماده ۴۹۰- دستگاه های اجرایی مشمول این قانون موظفند برای مساعدت در امر ازدواج خانواده شاهد، آزادگان، جانبازان و فرزندان آنان برای یک نوبت هدیه ازدواج موضوع مفاد قانون پرداخت پاداش پایان خدمت و بخشی از هزینه های ضروری به کارکنان دولت مصوب ۲۶/۲/۱۳۷۵ و اصلاحیه های بعدی آن را به میزان دو برابر پرداخت نمایند.

تبصره - پرداخت هدیه ازدواج به مشمولان این ماده که تحت پوشش دستگاه های اجرایی نیستند به عهده بنیاد است.

ماده ۵۰۰- تسهیلات بانکی (وام) بابت مساعدت در امر ازدواج خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و فرزندان آنان برای یک نوبت به میزان دو برابر ضوابط بانکی از سوی شورای پول و اعتبار به صورت قرض الحسن تعیین می گردد.

ماده ۵۱۰- کلیه دستگاههای اجرایی مشمول این قانون موظفند به شهدا و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگان شاغل مبلغی معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) حداقل حقوق کارکنان دولت را که هر سال توسط دولت تعیین می شود، به عنوان فوق العاده ایثارگری به طور ماهانه پرداخت نماید.

تبصره ۱- به افراد موضوع ماده مذکور که در استخدام دولت نیستند مبلغ یاد شده توسط بنیاد تأمین و پرداخت می گردد.

تبصره ۲- این فوق العاده ایثارگری به جانبازان و آزادگان از کار افتاده کلی که از حقوق حالت اشتغال مطابق مواد (۳۸) و (۳۹) این قانون برخوردار گردیده اند تعلق نخواهد گرفت.

ماده ۵۲۰- بیمه درمانی فرزندان ذکور شهدا پس از فراغت از تحصیل تا زمان اشتغال حداکثر به مدت سه سال توسط بنیاد محاسبه و پرداخت می گردد.

ماده ۵۳۰- کلیه دستگاه های مشمول این قانون موظفند مرخصی استحقاقی و عملیاتی استفاده نشده شهدا و مفقودان را به ازای هر ماه طلب مرخصی آنان معادل یک ماه آخرین حقوق و مزایای دریافتی آنان محاسبه و از سوی دستگاه های ذی ربط پرداخت نمایند.

ماده ۵۴ - کارکنان شهید و جانباز و آزاده از کارافتاده کلی همانند سایر کارکنان شاغل دستگاه‌ها، از کلیه تسهیلات اجتماعی، رفاهی، آموزشی و خدمات قبل از اینه به کارکنان دستگاه‌ها، نظیر دفترچه اتکا، علاوه بر تسهیلات بنیاد برخوردار خواهند شد.

ماده ۵۵ - جانبازان و آزادگان از کارافتاده کلی مشمول این قانون چنانچه قبل از سن بازنیستگی فوت نماینده، عائله تحت تکفل آنان از حقوق و مزایای حالت اشتغال تا سن بازنیستگی برخوردار خواهند شد.

ماده ۵۶ - صد درصد (۱۰۰٪) حقوق و فوق العاده شغل و سایر فوق العاده‌ها اعم از مستمر و غیر مستمر شاهد، جانبازان و آزادگان از پرداخت مالیات معاف می‌باشند.

ماده ۵۷ - مرخصی‌های استحقاقی آزادگان شاغل در طول ایام اسارت که بر اساس ماده (۱۳) قانون حمایت از آزادگان (اسرای آزاد شده) پس از ورود به کشور مصوب ۱۳۶۸/۹/۱۳ ساله خدماتی آنان دو برابر محاسبه و ذخیره شده است، براساس آخرین حقوق و مزایای فرد قبل پرداخت خواهد بود.

همچنین آزادگانی که بعد از اسارت شاغل شده اند از این مزایا برای مدت اسارت بهره مند خواهند شد.

ماده ۵۸ - وزارت دادگستری با همکاری قوه قضائیه نسبت به ارائه خدمات حمایت قضائی از خانواده شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگان در مراجع قضائی جهت دفاع و استیفاده حقوق آنان اقدام نماید.

تبصره ۱ - هزینه ارائه خدمات حمایت قضائی از محل اعتبارات مصوب بنیاد تأمین و پرداخت می‌گردد.

تبصره ۲ - شکایات مربوط به ایثارگران مشمول این ماده درخصوص عدم اجرای این قانون در کمیسیون ماده (۱۶) قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی قبل طرح می‌باشد.

ماده ۵۹ - قوه قضائیه، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و کانون وکلای دادگستری موظفند بیست و پنج درصد (۲۵٪) سهمیه صدور پروانه سر دفتری و وکالت و مجوز کارشناسان رسمی دادگستری را به خانواده شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگان با شش ماه سابقه حضور در جبهه و در صورت وجود شرایط بودن اختصاص دهند.

ماده ۶۰ - دستگاه‌های موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند حسب درخواست جانبازان و آزادگانی که قبل از تصویب این قانون در خدمت دستگاه بوده و قطع همکاری نموده اند صرفاً برای یک بار نسبت به اعاده به خدمت آنان اقدام نمایند.

تبصره - افرادی که به موجب رأی صادره از مراجع قضائی یا هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری و یا سایر مراجع قانونی مربوط به دلیل محکومیت از کار بر کنار شده اند مشمول این ماده نخواهند بود.

ماده ۶۱ - آیین نامه اجرایی این فصل از سوی بنیاد، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران، ستاد کل نیروهای مسلح و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

فصل هفتم - امور فرهنگی، آموزشی، ورزشی و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت

ماده ۶۲ - دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی و مراکز آموزش عالی غیر انتفاعی موظفند با رعایت مقطع تحصیلی و نوع مؤسسه، نسبت به انتقال دانشجویان و پذیرفته شدگان، آزادگان، اسراء، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و همسر و فرزندان آنان و دانشجویان شاهد به دانشگاه یا مؤسسات آموزش عالی محل سکونت خانواده آنان و یا نزدیک ترین محل و همچنین تغییر رشته همطراز در گروه آزمایشی مربوط برای یک بار اقدام نمایند.

ماده ۶۳ - با هدف توسعه، ترویج و نهادینه نمودن فرهنگ جهاد، ایثار و شهادت و زنده نگهداشتن یاد شهیدان و حفظ و تقویت شأن و جایگاه الگوهای عینی عرصه جهاد، ایثار و شهادت، شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت با شرح وظایف و ترکیب زیر تشکیل می‌شود.

الف - شرح وظایف:

۱ - سیاستگذاری در زمینه احیاء، حفظ، ترویج و نهادینه نمودن فرهنگ جهاد، ایثار و شهادت

- ۲- ساماندهی و هماهنگی در برنامه ریزی های کلان دستگاه ها و نهادهای متوالی دولتی و غیر دولتی
- ۳- به کارگیری ظرفیت های جامعه و کشور برای تحقق اهداف شهیدان، جانبازان و آزادگان
- ۴- ساماندهی نحوه تجلیل و تقدیر از ایثارگران و استفاده از توان و ظرفیت آنان در توسعه و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت
- ب- ترکیب:
- ۱- رئیس جمهور به عنوان رئیس شورا
  - ۲- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی
  - ۳- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری
  - ۴- وزیر آموزش و پرورش
  - ۵- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
  - ۶- وزیر کشور
  - ۷- رئیس ستاد کل نیروهای مسلح
  - ۸- رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران
  - ۹- نماینده ولی فقیه در بنیاد
  - ۱۰- رئیس بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس
  - ۱۱- رئیس سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران
  - ۱۲- رئیس سازمان تبلیغات اسلامی
  - ۱۳- معاون برنامه ریزی و ناظر راهبردی رئیس جمهور
  - ۱۴- یکی از مجتهدین به انتخاب شورای عالی حوزه علمیه قم
  - ۱۵- رئیس مرکز رسیدگی به امور مساجد
  - ۱۶- رئیس شورای سیاستگذاری ائمه جمعه سراسر کشور
  - ۱۷- دو نفر از نمایندگان عضو کمیسیون اجتماعی با معرفی کمیسیون و انتخاب مجلس شورای اسلامی تبصره ۱- دیپرخانه شورا در بنیاد مستقر می باشد و مسؤولیت پشتیبانی علمی، پژوهشی و خدماتی مناسب با وظایف و مسؤولیت شورا را برعهده خواهد داشت.
  - تبصره ۲- دستگاه های اجرایی ذی ربط موظفند به منظور توسعه و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت از تشكل ها و سازمان های غیردولتی فرهنگی، هنری، پژوهشی و ورزشی که در حوزه ایثارگران فعالیت می نمایند، حمایت های مادی و معنوی به عمل آورند.
  - تبصره ۳- دستورالعمل های داخلی شورا به پیشنهاد دیپرخانه به تصویب شورا خواهد رسید.

تبصره ۴- مصوبات این شورا با تأیید رئیس جمهور لازم الاجراء خواهد بود.

ماده ۶۴- با توجه به ضرورت حفظ، جمع آوری و تمرکز کلیه اسناد و آثار شهدا و ایثارگران، دولت موظف است اقدامات لازم را در جهت حفظ و نگهداری اصل آثار و اسناد فرهنگی، هنری، تاریخی و علمی مکتوب و غیرمکتوب شهدا و ایثارگران دفاع مقدس و انقلاب اسلامی با رعایت اصول طبقه بندی به عمل آورد.

تبصره ۱- درصورت انتشار این آثار رعایت حقوق مادی و معنوی صاحبان آن الزاماً است.

تبصره ۲- آین نامه اجرایی این ماده حداقل ظرف سه ماه توسط بنیاد با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، مرکز اسناد ملی، ستاد کل نیروهای مسلح و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۵- به منظور تحلیل از همسر، فرزند، والدین شهدا، مفقودان، اسرا و همچنین جانبازان، آزادگان و همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و زمیندگان، به آنان نشان ویژه اعطاء خواهد شد اعطای نشان ویژه به کلیه ایثارگران، تابع آین نامه اجرایی خواهد بود که در کارگروهی متشكل از نمایندگان بنیاد، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، ستاد کل نیروهای مسلح با مسؤولیت معاونت حقوقی و امور مجلس ریاست جمهوری حداقل ظرف شش ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. این نشان غیر از نشان های دولتی است که تحت آین نامه مربوط اعطاء می شوند.

ماده ۶۶- بنیاد موظف است نسبت به تأمین و پرداخت صد درصد (۱۰۰٪) هزینه شهریه کلیه دانشجویان شاهد (همسر و فرزندان شهدا)، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و همسر و فرزندان آنها و آزادگان و همسر و فرزندان آنان را که در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی غیردولتی، پیام نور، شبانه دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی و هر مؤسسه و دانشگاه آموزش عالی شهریه بگیر مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پژوهشکی مشغول تحصیل می باشند، اقدام نماید.

تبصره- تعیین رشته های تحصیلی مورد نیاز، نوع، میزان و شرایط پرداخت هزینه شهریه دانشجویی به موجب آین نامه ای خواهد بود که توسط بنیاد و با همکاری وزارت خانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پژوهشکی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۷- بنیاد موظف است نسبت به تأمین و پرداخت هزینه های خدمات آموزشی طرح شاهد در برنامه های آموزش عمومی و سایر برنامه های آموزش عالی از محل اعتباراتی که به همین منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش بینی می شود اقدام نماید.

تبصره ۱- بنیاد موظف است نسبت به پرداخت کمک هزینه تحصیلی به دانش آموزان و دانشجویان شامل همسر و فرزندان شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان و خانواده های آنان اقدام نماید.

تبصره ۲- آین نامه اجرایی این ماده از سوی بنیاد و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۸- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران و دیگر دستگاه های اجرایی متولی امور فرهنگی کشور مشمول این قانون موظفند نسبت به تولید برنامه های رادیویی و تلویزیونی و هنری مرتبط با ایثار و شهادت اقدام و از هنرمندانی که در این زمینه فعالیت می کنند به خصوص هنرمندان ایثارگر حمایت نمایند.

تبصره- آین نامه اجرایی و تعیین میزان تولیدات برنامه های مورد نظر توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صدا و سیما با همکاری بنیاد حداقل ظرف شش ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۹- به منظور تشویق و حمایت از نخبگان و سرآمدان علمی، فرهنگی، ورزشی و هنری خانواده شاهد و ایثارگران برای حضور مؤثر در عرصه های ملی و بین المللی، بنیاد موظف است با هماهنگی معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور ظرف شش ماه آین نامه ای را در این خصوص تهیه و جهت تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید.

ماده ۷۰- وزارت خانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پژوهشکی و کلیه دانشگاه های دولتی و غیردولتی و دستگاه های اجرایی مشمول ماده (۲) این قانون موظفند در اعطای سهمیه های ورود به دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی، بورس های تحصیلی داخل و خارج از کشور، فرصت های مطالعاتی و دوره های دکترای تخصصی بیست درصد (۲۰٪) از سهمیه را به همسر و فرزندان شاهد، جانبازان، آزادگان و همسر و فرزندان آزادگان و همسر و

فرزندان جانبازان بالای بیست و پنج درصد (۲۵٪) اختصاص دهد.

تبصره - کسب حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) حد نصاب شرایط علمی و امتیاز پذیرفته شدگان برای رشته ها و مقاطع تحصیلی الزامی می باشد. این میزان درخصوص رشته های پژوهشی هشتاد درصد (۸۰٪) حد نصاب شرایط علمی می باشد.
ماده ۷۱

الف - تا پایان قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران دانشگاه ها و مراکز و مؤسسات آموزشی و پژوهشی و وزارت خانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پژوهشی، مکلفند حداقل ده درصد (۱۰٪) اعضاي هيات علمي مورد نياز خود را از بين جامعه ایثارگران شامل زمندگان با بيش از شش ماه حضور داوطلبانه در جيده، جانبازان بالاي سه سال اسارت، فرزندان جانبازان بالاي پنجاه درصد (۵۰٪)، فرزندان شهدا و فرزندان آزادگان با بيش از سه سال اسارت که داراي مدرک دكتري تخصصي مورد تأييد وزارت خانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پژوهشی می باشند، حسب مورد از طريق استخدام و يا موافقت با منتقال کارکنان دستگاه ها يا تبديل وضعیت کارکنان غيرهیأت علمي تأمین و ابتدا آنان را به صورت عضو هیأت علمي رسمي قطعی با احتساب سوابق آموزشی، پژوهشی و اجرایی مرتب و تأثیر آن در پایه و مرتبه علمی بدون الزام به رعایت شرط سنی و آزمون استخدام نمایند. مسؤولیت اجرای این حکم به طور مستقیم بر عهده وزرا و رئسای دستگاه های مذکور است، مقامات ياد شده در اين خصوص، خود مجاز به اتخاذ تصمیم می باشند. احکام و امتیازات این بند شامل اعضاي هیأت علمي فعلی دارای شرایط فوق نيز می شود.^۱

ب - پس از برنامه پنجم توسعه، دانشگاه های دولتی و غيردولتی و مراکز آموزشی و پژوهشی وابسته به دستگاه ها و قوای سه گانه موظفند بیست درصد (۲۰٪) از سهميه هیأت علمي خود را براساس آيین نامه اي که توسط شورای عالي طرح و برنامه شاهد تهيي و به تصويب شورای عالي انقلاب فرهنگي خواهد رسيد به ایثارگران اختصاص دهد.

ماده ۷۲- با توجه به ضرورت حفظ نشاط و شادابي ایثارگران و خانواده های آنان، کلیه دستگاه های اجرایی موضوع ماده (۲) اين قانون که داراي امكانات تفریحی فرهنگی، هنری و ورزشی می باشند با درنظر داشتن اصل عزتمندی، برای استفاده ایثارگران و خانواده آنان پنجاه درصد (۵۰٪) تخفيف در بهره مندی از اين تسهيلات در نظر گيرند.

فصل هشتم - منابع مالی و نظارت

ماده ۷۳- منابع مالی مورد نياز با حفظ سهم ساير منابع بنيةاد، در قالب مفاد لوايج بودجه سنواتي پيش بینی خواهد شد.
تبصره ۱- ساير منابع بنيةاد به عنوان درآمد اختصاصي بنيةاد هر ساله در لوايج بودجه سنواتي پيش بینی می گردد.
تبصره ۲- به منظور شفاف سازی منابع مالی اختصاصي يافته برای خدمات رسانی به ایثارگران، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور مكلف است نسبت به ایجاد فصل رفاه و تأمین اجتماعی ایثارگران و برنامه های ذيل آن متناسب با عناوين فصول اين قانون در لوايج بودجه سنواتي اقدام نماید.

ماده ۷۴- به منظور نظارت بر حسن اجرای اين قانون و آيین نامه اجرایی آن، رئیس بنیاد موظف است گزارش عملکرد هر سال را که براساس شاخص های هر برنامه و فعالیت تنظیم شده است حداکثر تا پایان آذر ماه سال بعد به مقام معظم رهبری، رئیس جمهور و مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

تبصره ۱- کلیه دستگاه های مشمول اين قانون مکلفند هر ساله گزارش عملکرد مربوط به نحوه و میزان ارائه خدمات و تسهيلات به ایثارگران مشمول اين قانون را به بنيةاد ارائه نمایند.
تبصره ۲- ارائه گزارش از سوی دستگاه هایي که مستقیماً زير نظر مقام معظم رهبری هستند با اذن معظم له خواهد بود.

ماده ۷۵- نوع، میزان و تعیین اولویت ارائه خدمات هر فصل طبق آيین نامه هایي خواهد بود که توسط بنيةاد با همکاري معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و دستگاه های ذي ربط (حسب مورد) تهيي و به تصويب هیأت وزیران خواهد رسيد.

ماده ۷۶- کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون ملغی الاثر می باشد.

قانون فوق مشتمل بر هفتاد و شش ماده در جلسه مورخ سوم تیرماه یک هزار و سیصد و هشتاد و شش کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی تصویب گردید و پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت چهار سال در تاریخ بیست و پنجم شهریور ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و پنچ، بندهای (الف)، (د)، (ه)، و (و) و (ط) ماده (۱) و تبصره های (۱) و (۲) ماده (۳) و مواد (۶)، (۷)، (۸)، (۹)، (۱۰)، (۱۳)، (۲۰)، (۲۲)، (۲۴)، (۲۵)، (۲۸)، (۳۵)، (۳۳)، (۲۹)، (۴۱) و تبصره های آن، (۴۹)، (۵۲)، (۵۵) و بخش اخیر فراز اول و فراز دوم ماده (۵۷) و مواد (۶۰)، (۷۲)، (۷۳) این قانون در تاریخ ۲/۱۰/۱۳۹۱ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام با این قید که: «قوانينی که از سال ۱۳۸۶ تا ۲/۱۰/۱۳۹۱ به نفع ایثارگران به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است به قوت خود باقی و در ابلاغ این مصوبه لحاظ خواهد شد.» موافق مصلحت نظام تشخیص داده شد و مابقی مواد این قانون در تاریخ ۲۹/۱/۱۳۸۶ به تأیید شورای نگهبان رسید.

عبارات الحقی به ماده (۲۱) که در پی تطبیق با حکم بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران به شرح ذیل به آن افزوده شده است، در طول برنامه پنجساله پنجم توسعه معتبر است: «و جایگزینی نیروهای

۱- به موجب مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۲/۱۰/۱۳۹۱ بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۲۵/۱۰/۱۳۸۹ که به نفع ایثارگران است، به عنوان بند (الف) ماده (۷۱) منظور گردید.

خروجی خود، «شهدا و»، «فرزنдан و همسران»، «یک سال و بالای یک سال اسارت» و «و پنج درصد (۵٪) سهمیه استخدامی رانیز به زمینه ایثارگران با سابقه حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه ها و همسر و فرزندان آنان و فرزندان جانباز زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و آزادگان کمتر از یک سال اسارت اختصاص دهند.»

بدیهی است سایر احکام مواد، بندها، اجزاء و تبصره های کلیه قوانینی که طی سال های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱ به نفع ایثارگران به تصویب رسیده است از جمله قوانین برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور در طول زمان اعتبار قانونی خود معتبر است.

این قانون از تاریخ تأیید مجمع تشخیص مصلحت نظام (۲/۱۰/۱۳۹۱) به مدت چهار سال به صورت آزمایشی لازم الاجراء است. فهرست قوانینی که برای مجریان غیرقابل استفاده است، به شرح زیر اعلام می شود:

۱- عبارت: «شهریه دانشجویان جانباز بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان آنان، فرزندان شاهد، آزادگان و فرزندان آنان» از بند «ک» ماده (۲۰) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۲۵/۱۰/۱۳۸۹

۲- بند «ب» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران اصلاحی مصوب ۷/۶/۱۳۹۰

۳- بند «ه» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۲۵/۱۰/۱۳۸۹

۴- بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران اصلاحی و ۱۸/۱۱/۱۳۹۰ و ۱۴/۸/۱۳۹۱ (تبصره های این بند به قوت خود باقی است.)

۵- بند «ل» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۲۵/۱۰/۱۳۸۹

۶- عبارت «برخورداری از مزایای بیمه مذکور مستلزم پرداخت حق بیمه سهم کارمند توسط افراد فوق الذکر و سهم کارفرما توسط دولت است.» از ماده (۲۲۸) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۲۵/۱۰/۱۳۸۹

